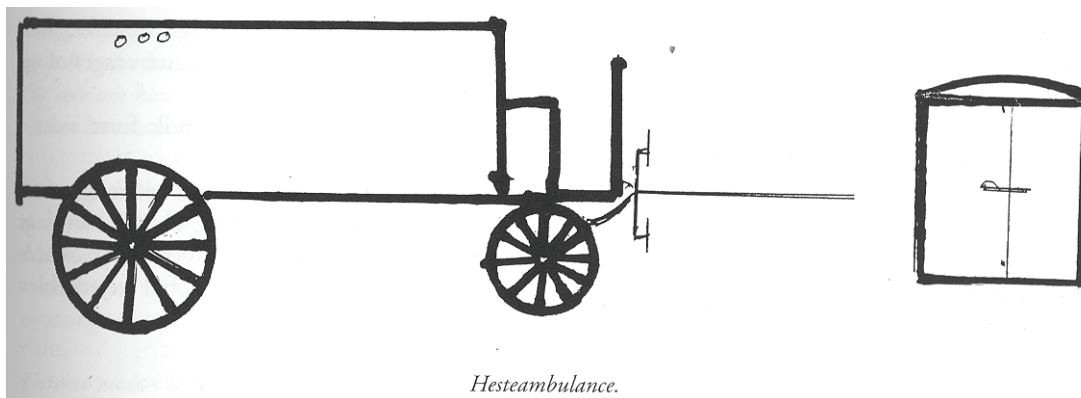

Hesteambulancen og gamle køretøjer

Af Jens Kirk, Bredgade 85, Hurup

Hesteambulance.

Min bror Aksel havde fået et gammelt billede af vores barndomshjems nærmeste nabohus Futtrupvej 3. Da jeg så det, dukkede et tidsbillede frem i min hukommelse. Det må have været omkring 1919-1920, jeg havde været oppe for at besøge min gammelmor, som boede på Landevejen 53. Da jeg gik hjem, blev jeg stoppet af dette køretøj, som jeg har tegnet. Den skulle ned til vores nabo, skomager P. Bjerregaard og hente deres søn, som skulle indlægges på Vestervig Sygehus. Denne søn døde få dage senere. Jeg gik lidt og spekulerede over emnet og mødte så Elly Mardal, men hun var så meget yngre, at hun kun kendte ambulancen af omtale. Hun henviste mig til Wilhelm Agerholm, der altid har boet her i Hurup. Dette køretøj huskede han ret godt. Herefter tegnede jeg nævnte tegning og viste ham. Han kunne fortælle at netop sådan så den ud og at den stod ved Vestervig sygehus. Senere har jeg hørt at en tilsvarende var anbragt ved Thisted sygehus, denne stod da i Østergade, så der har nok været en hestetrukken ambulance anbragt ved hvert sygehus.

Målene på vognens kasse er ca. 3 alen lang og bredden $1\frac{1}{2}$ -2 alen og mellem $1-1\frac{1}{2}$ alen høj. Der har nok været en kasselignende bære, som blev skubbet ind under kuskesædet, der var ingen vinduer i kassen, men nok lufthuller hvorfra der kunne komme frisk luft ind i kabinen. Set bagfra var der 2 lemme.

Hesteambulancen blev brugt til i begyndelsen af tyverne.

De første udlejningsbiler begyndte at køre her på egnen i begyndelsen af 1920'erne. En af de

første der begyndte her i Hurup boede på Godthåbsvej og hed Kristensen, men blev altid kaldet "Landstinget", da hans far var landstingsmand, Laust Kristensen. Omkring 1925 startede Falck og Zonen. Wilhelm Agerholm mener at de fik en bilambulance sammen en brandsprøjte til at hægte bag på en bil, og jeg har fået at vide af Ejner Andersen (GM), at den første ambulance var en Ford model 1927. Da Gudmund Hansen begyndte som leder af Falck, var den ældste en Ford model 29.

Omkring 1921 startede den første Rutebil, i hver anden dag kørte med passagerer til Thisted. Kassen de sad i havde en lang træbænk i hver side. De andre dage blev kassen taget af og bilen kørte så som almindelig lastvogn. Ruten startede fra Hvidbjerg og senere fra Oddesund. Den blev i mange år kaldt for Oddesundbilen. Senere mener jeg den startede fra Jegindø.

Den første Rutebil der kørte, tror jeg havde været med i første verdenskrig. Den kørte på massivt gummi (uden luft i). Jeg kan huske som dreng, var der mange huse med tagpap, de skulle ofte tjæres og min far kørte rundt og tjærede hustage.

Når der kom en tønde tjære fra Thisted skulle vi være ved landevejen og hjælpe chaufføren med at få den læsset af; det var altid ned i en grusdyng. Der lå mange grusdynger langs vejene dengang. Når tønden så var læsset af trillede vi den hjem. Vejene var ikke så gode som nu, hver vejmand havde ca. 3-4 km at passe. Om efteråret og vinteren var der næsten altid store nærmest bundløse huller i vejbanen, så

vejmanden havde nok at gøre med at fylde huller.

Min moster og onkel boede der hvor Købmand Nielsens huse nu ligger. De havde en lille forretning i huset. Jacob Peter Jensen (Fly) var murer og hos ham havde rutebilen fast holdeplads.

Den lokale købmand boede nede ved kirken, og varer der kom fra Thisted blev lagt af ved Fly, men da det var dårlig med finanserne lagde Fly pengene ud for ham og efterhånden voksede lageret. Derefter begyndte han selv at sælge ud af disse, for han måtte have pengene ind, hvilket min moster så skulle passe.

Den første rutebil til Boddum begyndte at køre omkring 1925. Det var en Ford model T så vidt jeg husker, var der luftringe på forhjulene og massiv gummi på baghjulene. Også her var der en løs kasse med en bænke i hver side. Passagererne skulle ind bag i kassen op ad en trappe. Det var ikke et luksuskøretøj som i dag - og hurtigt gik det ikke, hvilket vejene heller ikke var beregnet til.

Da rutebilerne var begyndt at køre, ringede manden fra Øster Toftum op til Heltborg

telefoncentral som bestyredes af min morbror. Han havde en ung pige til at passe centralen, en faster til Jørgen Andersen. Hun var ikke mundlam. Øster Toftum manden ville have besked om hvornår rutebilen kørte og hvor mange passagerer der kunne være med? Ja'e, svarede Helga, det kommer an på hvor glade folk er for hinanden.

I maj 1924 købte Marius Jacobsen ejendommen Landevejen 33. Dengang var der lidt jord til den, så de kunne holde 2 a 3 køer. Bilruten som Marius Jacobsen startede fra Boddum over Hurup, Skyum, Vildsund til Thisted var ligeledes en Ford T med løs kasse og træbænke, men når kornet skulle hjem blev kassen taget af og hængt ind i laden.

De rigtige rutebiler kom nok først sidst i tyverne.

Det var først i 1931 at landevejene blev forbedret. Jeg mindes dengang at der blev lagt brosten fra Karensminde til Kjæstrup. Senere blev der lagt tjæreasfalt hvorefter vejene blev rigtig gode.

Kilde: Sydthy Årbog 1998, side 34-36.